

pannakse lume kogumiseks lõikusjätmeid. Võib arvestada, et lumevaiba iga sentimeeter tõstab temperatuuri maapinnal ühe kraadi võrra.

Kuna oksad võivad painutamisel viga saada, on kõige parem jätta need toetuselt maha võtmata. Nii saame talitada aga vaid külma-kindlate sortide puhul. Tugev sügislõikus on iga-aastase saagi saamiseks ka neil hädavajalik.

Meil on viinapuid seni lõigatud enne suuri külmi. Kevadtalvise lõikuse järel voolab jahedas kliimas lõikehaavadest palju mahla.

Viinapuude juured on tunduvalt külmaõrnemad kui oksad. Peenematele juurtele võib juba temperatuuri langemine alla -5° ohtlikuks saada.

Seepärast on nooremate taimede puhul paljaskülma korral ja kasvuhoones, kus pole lumikatet, maapinna soojustamine viinapuude läheduses vajalikum kui okste katmine.

Kuidas katmist lihtsustada

Taimede katmine talveks on lisatöö, mida tihtipeale saab vähendada või hoopis ära jätta. Noored viinapuud vajavad esimesel paaril talvel kindlasti katmist. Vanemad oksad on tunduvalt külmakindlamad.

■ Sorte võime jagada kolme rühma: talvekatet vajavad, kerge talvekattega leppivad ja talvekindlad, mis taluvad vähemalt -30° .

Sortide külmakindluse selgitamiseks soovitatakse taimed kolmeharulisena, alates neljandast talvest katke iga haru eri viisil (vt fotot). Keskmise haru jätke katetta, külgmised painutage maha. Üks neist katke mullaga ning soojustage maapind paljaskülma korral, teine katke kergelt lõikusprahiga.

Tähistage oksad eri värvi kleepindiga ja talvel märkige üles miinimumtemperatuur. Mitmeaastaste vaatluste tulemusel selgub, kuidas mingit sorti teie kasvukohas on ostarbekas katta.

■ Soojemas kasvukohas arenenud võrsed on külmakindlamad. Seepärast taluvad kilekasvuhoones kasvavad viinapuud külma paremini. Pikk ja soe sügis soodustab võrsete valmimist.

Pöörake tähelepanu sellele, et iga sort vajab sõltuvalt kasvukohast erinevat katmist.

JAAN KIVISTIK

Kui lund ei ole piisavalt ja külma on alla -15° , katke küüslaugupeenar õlgede, turba või kompostiga.

Küüslauk on vapper talvituja

Inimesed on mures soojal hilissügisel enneaegselt tärnanud taliküüslaugu pärast: kas saak on nüüd mokas?

Paljudes aedades on taliküüslaugu pealsed tõesti juba üsna pikad ja aiapidajate mure igati mõistetav. Muretseda pole aga väga vaja.

Küüslauku loetakse jaheda kliima taimeks. Juba temperatuuril $+1^{\circ}$ hakkavad tal arenema juured ja veidi soojemas ka lehed.

Üldiselt soovitatakse taliküüslauk maha istutada 1–1,5 kuud enne püsivate külmade saabumist.

Kui paljude aastate keskmisena juhtub see Mandri-Eestis novembri teises pooles, siis nagu tänavune talv näitab, ei pruugi see alati nii olla.

Küüslauk on üsna külmakindel taim ning ka sügisel tärnanud taimed elavad korraliku lumikatte all talve ilusti üle. Sügisel tärnanud taimedel võib talvitumine probleemiks osutuda siis, kui külma on alla -15° ja lund ei ole piisavalt.

Juurdunud, kuid mitte tärnanud küüslaugud taluvad ka -20° külma, ja seda isegi puuduva lumikatte korral. Kui miinuskraade on aga alla selle või on kasvukoht tuultele avatud, võib pakane ka mullas talvituvale küüslaugule liiga teha.

Väiksemal pinnal kasvatades võib taimeridadele panna katteks õlgi, turvast või komposti, suurema kasvupinna puhul on see tülikas.

Sarnaselt taliteraviljadega ei talu ka küüslauk talviseid üleujutusi, mis kaasnevad külma- ja sulaperioodide vaheldumisega.

Eesti Maaülikoolis läbi viidud taliküüslaugu istutusaegade katsetes tehti esimesed istutused septembri alguses. Viimaste istutuste ajal olid need juba tärnanud ja umbes 10 cm kõrgused. Sellest hoolimata ei olnud järgneval aastal saagikuses suuri erinevusi. Katseaastal oli põllul 15–20 cm paksune lumekiht.

Kokkuvõtvalt: kui ilma lumeta väga suurt külma ei tule, elavad tärnanud taliküüslaugud talve kenasti üle.

PRIIT PÖLDMA